

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2017/18:12

Fredagen den 17 november

---

§ 1 Utbildning, ungdom, kultur och idrott

Statsrådet Helene Hellmark Knutsson

Åtterrappport från möte i Europeiska unionens råd för utbildning,
ungdom och kultur den 22–23 maj 2017

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utbildning, ungdom och kultur den 20–21 november 2017

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar statsrådet Helene Hellmark Knutsson välkommen till EU-nämnden.

Vi har åtterrapporten från mötet i rådet den 22–23 maj 2017. Önskar statsrådet tillägga något?

Anf. 2 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Nej, men jag svarar gärna på frågor om åtterrapporeringen om så önskas.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar inga frågor från EU-nämnden vad gäller åtterrapporten.

Vi går vidare till ungdomsfrågor. Först har vi dagordningspunkt 4, Förordningen om den europeiska solidaritetskåren.

Anf. 4 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr ordförande! Jag vill inleda med att berätta för nämnden att överläggningar skedde med kulturutskottet den 14 november vad gäller de ungdomsfrågor som ska tas upp vid det kommande rådsmötet.

Det finns två beslutspunkter och en diskussionspunkt på agendan, och vi börjar med den europeiska solidaritetskåren. Inledningsvis kan jag säga att idén om en europeisk solidaritetskår lanserades i september 2016 av EU-kommissionens ordförande Juncker i talet om tillståndet i unionen. Ett förslag till förordning presenterades därefter i maj 2017.

Det övergripande syftet med solidaritetskåren är att ge unga fler möjligheter till lärande, arbete, rörlighet och engagemang i samhället. Deltagande länder är de som i dag ingår i samarbetet för Erasmus plus. Målet är att år 2020 ha erbjudit 100 000 unga möjlighet att delta i solidaritetskåren.

Solidaritetskåren föreslås bestå av två delar: en del som fokuserar på volontärarbete och en yrkesdel som består av praktikplatser och

anställningar. Volontärdelen bygger vidare på den europeiska volontärtjänst som finns inom Erasmus plus. Yrkesdelen har fokus på professionellt arbete genom praktikplatser och anställningar. Placeringen ska, oavsett om det rör sig om volontärdelen eller yrkesdelen, kunna erbjudas antingen i det land där deltagaren bor eller i annat land.

Volontärerna får inte någon lön för sina insatser men däremot ersättning i form av resekostnader, måltider och försäkringar. Unga som deltar i yrkesdelen som praktikanter föreslås omfattas av ett praktikavtal som innehåller ett utbildnings- och ett lärandemoment. Anställningar inom ramen för yrkesdelen sker på grundval av ett anställningsavtal i enlighet med den nationella lagstiftningen i det deltagande landet.

Deltagandet i solidaritetskåren är mellan två veckor och ett år. Längden på aktiviteterna varierar beroende på vilken del av solidaritetskåren individen deltar i. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor kommer att koordinera arbetet med solidaritetskåren i Sverige.

Vid det kommande rådsmötet avser ungdomsministrarna alltså att besluta om en så kallad allmän inriktning vad gäller den rättsliga ramen för solidaritetskåren. Därefter tar förhandlingarna med Europaparlamentet vid. Även om delar av verksamheten i solidaritetskåren redan har rullat igång är det formella preliminära startdatumet den 1 januari 2018.

Regeringen har under förhandlingarna välkomnat ambitionen att öka ungdomars engagemang i samhället, europeiskt erfarenhetsutbyte och insatser för att minska ungdomsarbetslösheten i medlemsstaterna. Regeringen har betonat vikten av att särskilt inkludera unga med begränsade möjligheter och har välkomnat att programmet föreslås omfatta både gränsöverskridande och nationella aktiviteter.

Regeringen har under förhandlingarna förordat och fått gehör för att all finansiering av initiativet ska ske genom omfördelning från befintliga EU-program. Regeringen kan därmed föreslå att Sverige stöder antagandet av en allmän inriktning om en europeisk solidaritetskår.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Jag tänker att EU-nämndens ledamöter har uppmärksammat att en justerad ståndpunkt skickades ut i går.

Anf. 6 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr ordförande! Tack för föredragningen!

Vi är lite oroliga eftersom detta kan tunna ut andra viktiga program inom till exempel Erasmus. Skulle vi kunna få lite mer föredragning om finansieringen till programmet och vad man ska dra den ifrån. Det är viktigt att man inte kastar ut barnet med badvattnet. Vi ser en risk för uttunning.

Anf. 7 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Jag lämnar över detta till statssekreterare Erik Nilsson, som får svara. Jag vill bara understryka att regeringens ståndpunkt är en strikt budgetrestriktivitet. Vi vill inte att EU:s budget växer. Det är den allmänna ståndpunkt som vi alltid har, och den tror jag att i alla fall några av oss här inne delar.

Anf. 8 Statssekreterare ERIK NILSSON:

Så är det. Vi ser detta som en utveckling av det befintliga volontärsamarbetet, om vi tittar på den delen av det hela, som ska ske genom finansiering med de pengar som ligger där.

Finansieringsfrågorna är inte slutligt lösta, men vår hållning – även de andra medlemsstaternas hållning, tror jag – har varit att detta ska hållas inom befintliga ramar och inom ansvarsområdet, så att man inte tar från till exempel allmänt utbildningsutbyte, om det finns en oro för detta.

Anf. 9 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Det är inget fel med att utbyta studenter eller verka tillsammans för att minska arbetslösheten, om det inte sker på överstatlig nivå eller genom att utöka budgeten. Nu ska den inte utökas, enligt vad regeringen säger, men vi måste också minska budgeten. Vi skulle behöva minska vår avgift till EU avsevärt, inte bara behålla den på samma nivå.

Tills det framkommer mer information om vad detta kommer att innebära anmäler jag avvikande mening.

Anf. 10 ORDFÖRANDE:

Sammanfattningsvis finner jag att det finns majoritet för regeringens ståndpunkt och en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till punkt 5, Rådets slutsatser om smart ungdomsarbete.

Anf. 11 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Ordförande! Detta är alltså den andra beslutspunkten, rådsslutsatser om smart ungdomsarbete, eller smart youth work. Det är det estniska ordförandeskapet som har valt att fokusera på dessa rådsslutsatser.

Ordförandeskapet menar att unga och ungdomsarbete, det vill säga det som i det europeiska ungdomssamarbetet kallas youth work, är viktiga aktörer på den digitala arenan, inte minst där den tekniska utvecklingen erbjuder stora möjligheter vad gäller tillgång till information, att stärka den personliga utvecklingen och att möjliggöra en plattform för kontakt och interaktion. Att inkludera den digitala arenan i ungdomsarbetet skulle därför kunna bidra till ett ökat utrymme för kreativitet, självförverkligande och ett aktivt medborgarskap.

I slutsatserna uppmanas medlemsstaterna och kommissionen bland annat att kartlägga och adressera ojämlikheter när det gäller ungas tillgång till teknologisk utveckling med ett särskilt fokus på unga med färre möjligheter, ungdomsledare och andra som arbetar med unga, att stödja och utveckla kunskapen bland unga och ungdomsledare när det gäller att kommunicera och samarbeta genom digitala medier och teknik samt säkerhet i digitala miljöer och, till sist, att i koppling till ungdomsarbetet utbyta exempel och erfarenheter i användandet av digitala medier och digital teknik.

Regeringen välkomnar rådsslutsatserna. Digitala kanaler är ett bland flera sätt att lära, kommunicera och uttrycka sig på för unga, vilket även ska kunna användas i det informella lärandet. Därför föreslår regeringen att Sverige ställer sig bakom förslaget till rådsslutsatser.

Jag vill särskilt betona att rådsslutsatserna inte är bindande utan bör ses som rekommendationer till medlemsstaterna.

Anf. 12 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Att saker och ting inte är bindande finns ständigt i den europeiska diskussionen, men vi vet att det hela tiden utvecklas till något mer när man väl börjar öppna för områden.

Vi har inga problemen med grundtanken bakom initiativet, men vi tycker däremot inte att det finns någon poäng med att denna typ av åtgärder ska hanteras på EU-nivå. Vi tycker heller inte att ungdomsfrågor som helhet bör ligga på EU-nivå, och jag anmäler därför avvikande mening.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Även denna punkt har reviderats i ett utskick.

Sammanfattningsvis finner jag att det finns majoritet för regeringens ståndpunkt och en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi går över till dagordningspunkt 6, Vad händer nu? Frågor som är viktiga för ungdomar och möjliga EU-insatser för att hantera dem.

Anf. 14 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Ordförande! Detta är den sista dagordningspunkten i avsnittet ungdomar, och det är en diskussionspunkt. Temat för diskussionen är som sagt vad som händer nu och frågor som är viktiga för ungdomar och möjliga EU-insatser för att hantera dem.

Det estniska ordförandeskapet föreslår att ministrarna under debatten ska fokusera på prioriterade framtidsfrågor för unga och hur dessa frågor kan tas vidare i det gemensamma europeiska samarbetet. Kommissionen förväntas presentera ett förslag till en ny europeisk ungdomsstrategi under 2018, och den sjätte cykeln av den strukturerade dialogen med unga har inletts av det estniska ordförandeskapet. Hela den sjätte cykeln fokuserar på framtidsfrågor för unga.

Två frågor ska vägleda debatten, och medlemsstaterna ombeds att göra sina inlägg baserat på dessa.

Den första frågan är: Vad är viktigt för ungdomar och deras framtid i dagens Europa? Den andra frågan är: Hur kan dessa frågor bäst hanteras genom gemensamma europeiska insatser?

Regeringen välkomnar det underlag som ordförandeskapet lagt fram som vägledning inför ministrarnas diskussion. Regeringen menar med utgångspunkt i målet för den nationella ungdomspolitiken att det mest centrala för unga och deras framtid är att alla unga ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen.

Regeringen kommer därför vid debatten att lyfta fram frågor om vikten av tillgång till utbildning, arbete, hälsa, trygghet, kultur, fritid, sitt språk, möjligheten till inflytande och delaktighet samt ett liv fritt från diskriminering. Det är det inlägg som vi avser att göra från regeringens sida.

Anf. 15 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Ska vi tolka detta som att regeringen kommer att svara bara på den första frågan och passa på den andra frågan? I förslaget till ståndpunkt finns det nämligen ingenting vad gäller frågan: Hur kan dessa frågor bäst hanteras genom gemensamma europeiska insatser?

Anf. 16 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr ordförande! Jag tackar Cecilia Magnusson för en bra och relevant fråga. Jag skulle kanske ha varit tydligare. Men det är lite underförstått att vi vill använda befintliga program och samarbeten. Vi vill inte utöka någonting, och Erasmus plus är det stora program som vi tycker att man i första hand ska använda.

Jag vill åter betona detta med budgetrestriktiviteten och inte minst inför budgetförhandlingarna.

Jag kan även tillägga att regeringens ståndpunkt i den andra frågan är att vi ska använda de befintliga samarbetsmöjligheter som finns.

Anf. 17 ORDFÖRANDE:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Rådets slutsatser om utveckling av skolan och utbildning av hög kvalitet.

Anf. 18 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr ordförande! Vid mötet den 20 november kommer också utbildning att diskuteras. Mötesagendan inkluderar både rådsslutsatser och rekommendationer för såväl skola som yrkesutbildning och högre utbildning.

Jag ska börja med rådsslutsatserna om utveckling av skolan och utbildning av hög kvalitet för en bra start i livet.

Bakgrunden till rådsslutsatserna är kommissionens meddelande Utveckling av skolan och utbildning av hög kvalitet för en bra start i livet.

I meddelandet identifieras och beskrivs tre stora utmaningar inom utbildningsområdet mot bakgrund av den betydelse som utbildning av hög kvalitet har för unga människors framtidsutsikter och chanser i livet.

De utmaningar som kommissionen lyfter fram är att utveckla bättre och mer inkluderande skolor, stödja lärare och skolledare för utbildning av hög kvalitet samt att styra skolsystem så att de blir mer ändamålsenliga, rättvisa och effektiva.

Ett antal kompletterande åtgärder på EU-nivå för att möta utmaningarna lyfts också fram givet att nationell kompetens råder inom utbildningsområdet. Åtgärderna faller alla inom ramen för det finansiella ramverket för 2014–2020.

En stor del av det konkreta arbetet och insatserna på EU-nivå sker i den arbetsgrupp som finns etablerad för skola inom Utbildning 2020 och inom Erasmus plus.

Förhandlingar om de föreslagna rådsslutsatserna har förts i utbildningskommittén vid tre tillfällen under hösten. Regeringen ser därmed positivt på rådsslutsatserna och föreslår att Sverige ställer sig bakom ett antagande av dem vid rådsmötet.

Anf. 19 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Jag tycker att det är märkligt att man alltid måste tala om alla inhemska politiska frågor på europeisk nivå. Det ska vara nationella angelägenheter, säger ministern. Det tycker jag också att det ska vara. Men varför måste vi då anta detta på europeisk nivå? Jag förstår inte varför man måste lyfte upp detta på EU-nivå. Jag tycker att vi kan sköta denna diskussion mycket bra i vårt eget land.

Jag anmäler avvikande mening.

Anf. 20 JENS HOLM (V):

Jag hänvisar till vår avvikande mening från utbildningsutskottet. Jag tycker inte att det riktigt är EU-kompetens att anta dessa slutsatser.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns majoritet för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Rådets slutsatser om en ny EU-agenda för högre utbildning. Även här har regeringen kommit till EU-nämnden med en uppdaterad ståndpunkt.

Anf. 22 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr ordförande! Den andra frågan när det gäller rådsslutsatser handlar om en ny EU-agenda för högre utbildning. EU-kommissionen presenterade 2011 ett program för modernisering av den högre utbildningen, den så kallade moderniseringsagendan. Agendan har fyllt en funktion genom att fungera som ett ramverk för det europeiska samarbetet inom den högre utbildningen.

Nu finns det ett förslag till rådsslutsatser om en reviderad agenda kallad en ny EU-agenda för högre utbildning. Den nya agendan identifierar fyra prioriterade områden. Det första handlar om kunskaper och färdigheter som studenter behöver både för att lyckas i arbetslivet och för att möta de krav som ställs på ansvarsfulla samhällsmedborgare. Det andra området tar upp vikten av ett breddat deltagande i högre utbildning liksom möjligheterna till ett livslångt lärande. Det tredje området rör den högre utbildningens roll för innovation och regional utveckling samt vikten av goda förutsättningar för entreprenöriellt tänkande och kreativitet. Det fjärde området behandlar vikten av uthållig finansiering och effektiv styrning inom universitet och högskola samt kvalitetssäkring.

Regeringen välkomnar förslaget till ny agenda för högre utbildning. Även om den tidigare moderniseringsagendan inte är helt överspelad har omvärlden förändrats, och det är relevant att se över innehållet.

Sammanfattningsvis överensstämmer de föreslagna prioriteringarna i förslaget till ny EU-agenda med den svenska politiska prioriteringen för högre utbildning. Sverige bör därför kunna stödja förslaget till rådsslutsatser.

Anf. 23 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Jag tycker att det är märkligt att när det gäller det tidigare ärendet vet man inte vilka ekonomiska konsekvenser det får, men

man ska omfördela. Det låter ungefär som att EU-nivån ska ligga platt, alltså på samma nivå.

I detta ärende är inriktningen att EU:s budget ska minska. Var står regeringen i finansieringsfrågan, alltså den ekonomiska frågan, i de olika ärendena? Det blir lite förvirrande.

Anf. 24 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Jag tackar för frågan. Som jag sa tidigare sker det ibland omprioriteringar inom existerande budget. Men vi har som utgångspunkt att budgeten inte ska utökas. Framför allt tycker vi att det är viktigt att man inte påtar sig nya åtaganden nu inför den stora budgetförhandling som kommer, då vi vet att budgeten genom framför allt Storbritanniens utträde per definition kommer att minska. Då gäller det att prioritera bland de olika områden som budgeten innehåller. Det sker alltså ständiga omförhandlingar även av existerande budget.

Anf. 25 ORDFÖRANDE:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Rekommendation om uppföljning av utexaminerade.

Anf. 26 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Den tredje frågan gäller uppföljning av examinerade från högskola och yrkesutbildning på både gymnasial och eftergymnasial nivå. Bakgrunden till förslaget är att kommissionen i meddelandet En ny kompetensagenda för Europa annonserar en ökad efterfrågan på data för att bättre kunna analysera behov och användning av kompetens i syfte att stödja utexaminerades utbildningsval och deras övergång till arbetsmarknaden.

Den föreslagna rekommendationen syftar till att förbättra kunskaperna om etableringen på arbetsmarknaden för nyexaminerade. Denna kunskap ska bland annat kunna användas för att bättre matcha utbildning och arbetsmarknadens behov.

Den föreslagna rekommendationen innehåller förslag om att medlemsstaterna bör öka tillgången till kvalitativa data om utexaminerade, inrätta system för uppföljning av examinerade och delta i ett nytt expertnätverk.

I rekommendationen ges kommissionen i uppdrag att stödja de medlemsstater som önskar delta i utveckling av uppföljningssystem och att genomföra en pilotstudie av en europeisk uppföljningsmodell av examinerade inom högre utbildning. Medlemsstaterna har möjlighet att anmäla intresse för stöd och deltagande i pilotstudien samt att genomföra en kartläggning av möjligheterna till samarbete på europeisk nivå när det gäller examinerade från yrkesutbildning.

Under förhandlingarna har Sverige instämt i värdet av att kunna komplettera befintliga registerdata med mer kvalitativa undersökningar för att få en djupare kunskap om de examinerades övergång till arbetsmarknaden.

I Sverige har regelbundna uppföljningar skett via UKÄ och tidigare Högskoleverket sedan 2003.

Sammantaget kan regeringen välkomna rekommendationerna och föreslår att Sverige ställer sig bakom ett antagande vid det kommande rådsmötet.

Anf. 27 MARIA PLASS (M):

Jag vill bara hänvisa till den avvikande mening som Moderaterna framförde i utbildningsutskottet.

Anf. 28 JENS HOLM (V):

Jag vill också hänvisa till vår avvikande mening, där vi framför att vi tycker att detta är nationell kompetens.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt med avvikande meningar anmälda från Moderaterna och Vänsterpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Framtida kompetenser och yrkesutbildningens förändrade roll.

Anf. 30 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Ordförande! Det kommer också att ske en riktlinjedebatt om framtida kompetenser och yrkesutbildningens förändrade roll. Det estniska ordförandeskapet vill med denna debatt få ministrarna att reflektera över hur yrkesutbildningen bättre ska kunna svara upp mot kraven på framtidens arbetsmarknad. Syftet är att diskussionen ska ge vägledning inför de kommande debatterna om europeiskt samarbete på yrkesutbildningens område.

Fyra frågor ska vägleda debatten. Den första frågan är: Vilken roll ska yrkesutbildningen spela i framtidens utbildningssystem och system för kompetensförsörjning? Den andra frågan är: Hur kan man stärka kopplingen mellan yrkesutbildning och innovationsmiljöer som involverar forskningsinstitut, universitet och företag? Den tredje frågan är: Hur kan vi stödja elever i att utveckla färdigheter som ger möjligheter till ett smidigt inträde på arbetsmarknaden och en anpassning till ett arbetsliv i ständig förändring? Den fjärde frågan är: Hur kan policyutveckling och program på EU-nivå, särskilt Erasmus plus och EU-programmen om utbildning, kompetensutveckling efter 2020, bidra till att modernisera yrkesutbildningen inom EU?

Regeringen vill i huvudsak ta upp den första, tredje och fjärde frågan och avser att särskilt framhålla framtidens utmaningar som snabb teknisk utveckling, global migration, miljöförändringar och internationell konkurrens som ställer nya krav på yrkesutbildningen.

Yrkesutbildning ska vara ett attraktivt, högkvalitativt och framtidsinriktat val på alla nivåer i vårt utbildningssystem. Den svenska regeringen anser att yrkesutbildningen är en mycket viktig del av vuxenutbildningen. Och för att höja arbetskraftens kompetensnivå, möjliggöra karriärväxling och hjälpa nyanlända till arbetsmarknaden bör vuxna kontinuerligt erbjudas ett brett och flexibelt utbud av yrkesutbildning som motsvarar behoven på arbetsmarknaden.

Elever på yrkesprogram behöver utveckla sitt yrkeskunnande. Men för att locka elever och förbereda elever för ett livslångt lärande och förbereda dem för ett arbetsliv i ständig förändring och förbereda dem för ett aktivt medborgarskap bör utvecklingen av yrkeskunnande kombineras med förvärv av nyckelkompetenser.

Regeringen välkomnar en diskussion om hur EU-samarbetet ska bidra till att modernisera yrkesutbildningen. I debatten kommer regeringen att understryka att man inte kommer att ställa sig bakom nya initiativ som kan innebära kostnader för EU:s eller medlemsstaternas budget.

Anf. 31 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Övriga frågor. Önskar statsrådet tillägga något?

Anf. 32 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Nej, om det inte finns några frågor.

Anf. 33 ORDFÖRANDE:

Vi går vidare till dagordningspunkt 14, Rådets slutsatser om tränarnas roll i samhället.

Anf. 34 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr ordförande! Här ersätter jag statsrådet Annika Strandhäll, som tyvärr har fått förhinder att delta vid dagens samråd.

När det gäller återrapporteringen från det senaste rådsmötet gissar jag att det inte finns några frågor.

Anf. 35 ORDFÖRANDE:

Tack för den noteringen!

Då går vi vidare till dagordningspunkt 14, Rådets slutsatser om tränarnas roll i samhället.

Anf. 36 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Detta gäller alltså utkastet till rådsslutsatser om tränarnas roll i samhället. Rådet beslutade ju i maj 2017 om en arbetsplan för idrott fram till och med 2020. I arbetsplanen anges att vissa teman och nyckelfrågor ska prioriteras under perioden till 2020, däribland tränarnas roll i samhället. Det estniska ordförandeskapet har uttryckt sitt intresse för att öka det frivilliga samarbetet kring tränarnas roll i samhället och har mot den bakgrunden valt att ta fram slutsatser på området. Slutsatserna är inte bindande för medlemsstaterna på något sätt. Regeringen vill betona att det i utkastet till slutsatser framgår att hänsyn ska tas till subsidiaritetsprincipen. Detta har varit av avgörande betydelse för regeringens ståndpunkt.

I utkastet till slutsatser framhålls att idrott och därtill hörande fysisk aktivitet kan bidra till och underlätta arbetet med många av de utmaningar som samhället står inför och samtidigt utveckla idrottens egna unika sociala värden. Utkastet till slutsatser lyfter fram att tränarna spelar en nyckel-

roll inom idrotten genom att leda och vägleda idrottsutövare i deras utveckling. Utkastet uppmanar bland annat medlemsstaterna att utbyta bästa praxis när det gäller utbildning av tränare, samtidigt som hänsyn tas till medlemsstaternas kompetens på området och idrottens särart. Utkastet till rådsslutsatser har förhandlats vid flera rådsarbetsgruppsmöten under hösten. Utkastet till slutsatser behandlades i Coreper den 8 november och förutses antas vid mötet den 21 november.

Det finns skillnader mellan medlemsstaterna. Ideella tränare med informell utbildning från studieförbund är vanligast inom idrottsorganisationer i länder som Sverige. I andra länder är de yrkesutbildade professionella tränarna vanligare än hos oss. Regeringen har framfört och fått gehör för sina synpunkter på slutsatserna. Där beaktas bland annat dessa skillnader mellan medlemsstaterna. Under förhandlingarna har regeringen även verkat för ett genomgående jämställdhetsperspektiv i texten samt verkat för att slutsatserna respekterar den av fördraget givna kompetensfördelningen.

Statssekreterare Agneta Karlsson var i kulturutskottet den 9 november för överläggning och information, och där fanns då stöd för regeringens ståndpunkt. Regeringen har i beredningen också inhämtat synpunkter från Riksidrottsförbundet, som har förklarat sig nöjt med texterna. Riksidrottsförbundet är bland annat positivt till att främja jämförbarhet när det gäller kompetens hos tränare inom idrotten, vilket är en del av slutsatserna.

Det har i förhandlingarna funnits en bred uppslutning bland medlemsstaterna kring ordförandeskapets initiativ. Regeringen anser att utkastet till rådsslutsatser om tränarnas roll i samhället är godtagbart och vill betona att utkastet tar hänsyn till idrottsrörelsens självständighet. Utkastet till slutsatser betonar även vikten av stödjande insatser på EU-nivå, vilket beaktar medlemsstaternas nationella kompetens. Regeringens bedömning är att den föreslagna reservationen håller sig inom EU:s kompetens på idrottsområdet så som den är uttryckt i artikel 165 i fördraget om EU:s funktionssätt och föreslår därför att Sverige ställer sig bakom antagandet av slutsatserna.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Sammanfattningsvis finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 15, Resolution om vidareutveckling av EU:s strukturerade dialog om idrott.

Anf. 38 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Ordförande! Det estniska ordförandeskapet har sett behovet av att vidareutveckla den av rådet tidigare antagna resolutionen om dialog med idrotten, som antogs 2010. Detta är på intet sätt bindande för medlemsstaterna. Dialogen med idrotten berör samrådet mellan EU, medlemsstaterna, representanter från den internationella och europeiska idrottsrörelsen samt andra relevanta intressenter. I utkastet till resolution klargörs att den strukturerade dialogen framöver kommer att hållas inom ramen för EU Sport Forum genom högnivåmöten i marginalen till rådsmötet och i samband med möten med generaldirektörer för idrott. Dialogen inkluderar även frågan om återrapportering från högnivåmöten

till samtliga medlemsstater samt frågan om EU-kommissionens kommunikation till idrottsrörelsen.

Utkastet till rådsresolution har förhandlats vid flera rådsarbetsgruppsmöten under hösten. Det har i förhandlingarna funnits en bred uppslutning kring ordförandeskapets initiativ. Utkastet till resolution behandlades i Coreper den 8 november och förutses antas vid mötet den 21 november.

Statssekreterare Agneta Karlsson var i kulturutskottet den 9 november för överläggning och information, och där fanns då stöd för regeringens ståndpunkt. Regeringen har i beredningen även här inhämtat synpunkter från Riksidrottsförbundet, som har förklarat sig nöjt med texten. Regeringen anser att utkastet till resolution om vidareutveckling av EU:s strukturerade dialog om idrott är balanserat, och regeringen anser att idrottsrörelsens självständighet ska värnas. Regeringens bedömning är därför att de föreslagna slutsatserna håller sig väl inom EU:s kompetens på idrottsområdet och föreslår att Sverige ställer sig bakom antagandet av resolutionen.

Anf. 39 ORDFÖRANDE:

Sammanfattningsvis finner jag att det även här finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Kvar på dagordningen har vi dagordningspunkt 16, Idrottens stora utmaningar under 2000-talet och samarbetet mellan EU, regeringarna och idrottsrörelsen.

Anf. 40 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Det här är en policydiskussion om idrottens utmaningar och samarbetet mellan EU, medlemsstaterna och idrottsrörelsen. Inför rådsmötet har ordförandeskapet aviserat den här policydiskussionen. Statssekreterare Agneta Karlsson informerade kulturutskottet den 9 november om den kommande diskussionen vid rådsmötet. Inför diskussionen har ordförandeskapet låtit ett bakgrundsunderlag cirkulera. Där pekar man på flera utmaningar och bjuder in till reflektion kring idrottens framtid. Mot bakgrund av detta lyfter ordförandeskapet särskilt fram två diskussionsfrågor: för det första vilka principer som ska vara vägledande för samarbete mellan EU, medlemsstaterna och idrottsrörelsen, för det andra hur EU och dess medlemsstater kan bidra till att stödja idrottsrörelsen i att bemöta de huvudsakliga utmaningarna vad gäller styrning, integritet och social inkludering.

Regeringen vill initialt slå fast att idrottsorganisationer på nationell och internationell nivå i huvudsak består av demokratiska och frivilliga sammanlutningar av enskilda föreningar och förbund. Det är idrottsorganisationens uppgift att säkerställa att god styrning, etiska regler och en öppenhet för nya medlemmar kännetecknar all verksamhet i respektive organisation. I det ingår insatser för ökad jämställdhet och inkludering av personer med funktionsnedsättning. Regeringen har en tilltro till att idrottsorganisationerna i Sverige förmår leva upp till dessa förväntningar inom ramen för den generella lagstiftningen och därigenom fortsätta att vara en viktig samhällsaktör för att bygga och utveckla vårt land. Dessa utgångspunkter gäller för Sverige även i internationellt samarbete, såväl inom EU som inom andra internationella organisationer.

Regeringens uppfattning är att samverkan inom EU i olika frågor kan aktualiseras inom ramen för befintlig kompetens och internationella samarbeten, inte minst i syfte att värna om idrottens integritet. Det kan exempelvis handla om arbetet mot dopning inom idrotten, oroligheter på och i anslutning till idrottsmatcher, matchfixning och respekt för enskilda människors integritet, vilket senare tids diskussion om sexuella trakasserier tydligt visat behovet av. Samarbetet inom EU har särskild betydelse där arbetet påverkas av lagstiftning på EU-nivå. Ett konkret exempel på detta i idrottsfrågor är personuppgiftsbehandlingen inom idrottens antidopningsarbete.

Anf. 41 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Vi noterar att Internationella olympiska kommitténs ordförande Thomas Bach kommer att delta i debatten. Kommer vi från svensk sida att lyfta fram vikten av att man från Internationella olympiska kommitténs sida tar tag i den korruption och de dopningsproblem som man uppenbarligen har? Det står ingenting i regeringens ståndpunkt om det. Har man från EU:s sida tänkt inskräpa vikten av att komma till rätta med detta?

Anf. 42 KERSTIN LUNDGREN (C):

Jag tänkte bara också betona att man inte ska glömma frågan om korruption, för den har en eroderande effekt. Om nu EU ska göra någonting är detta en fråga att resonera om.

Anf. 43 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Jag delar båda de här synpunkterna. För mig ingår detta i det som vi tänkt säga om att det är idrottsorganisationernas uppgift att säkerställa att god styrning, etiska regler samt öppenhet och transparens är viktiga vägledningar för alla idrottsorganisationer, både nationellt och internationellt. Vi betonar gärna det extra, för det handlar om trovärdigheten som samhällsaktör. Man måste säkerställa att det är organisationernas ansvar att se till att det här efterlevs.

Anf. 44 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi tackar statsrådet Hellmark Knutsson för hennes medverkan vid dagens EU-nämndssammanträde.

§ 2 Utbildning, ungdom, kultur och idrott
Kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utbildning,
ungdom och kultur den 22–23 maj 2017
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utbildning, ungdom och kultur den 20–21 november 2017

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke välkommen till EU-nämndens sammanträde. Först på dagordningen har vi en återrapport från mötet i rådet den 22–23 maj 2017. Önskar ministern tillägga något?

Anf. 46 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHKE (MP):

Jag hänvisar till den skriftliga rapporteringen om det inte finns några frågor.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar inga frågor på återrapporten.

Då går vi över till dagordningspunkt 12, Rådets slutsatser om att främja tillgången till kultur via digitala medel.

Anf. 48 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHKE (MP):

Herr ordförande! Det estniska ordförandeskapet har föreslagit rådsslutsatser om att främja tillgången till kultur via digitala medel med fokus på publikutveckling. Rådsslutsatserna fokuserar på hur kulturinstitutioner kan använda digitaliseringen som ett medel för att bli tillgängliga för en bredare och större publik. Kultur angår alla, men för olika grupper är vi väl medvetna om att det kan finnas hinder för deltagande. Tekniken kan ge oss möjlighet att överbrygga olika hinder, oavsett om det handlar om funktionsvariationer, avstånd eller behov av andra former för deltagande.

Slutsatserna uppmärksammar också de utmaningar som många kulturinstitutioner upplever att de står inför och har med anledning av samhällets digitalisering. Utmaningarna kan innebära att institutionerna behöver se över sättet de arbetar på och hur de förhåller sig till olika målgrupper.

I tisdags var jag i kulturutskottet för överläggning och fick då stöd för förslaget till svensk ståndpunkt, som lyder:

”Regeringen välkomnar rådsslutsatserna som tydliggör den digitala utvecklingens påverkan på hur kultur förmedlas och presenteras för allmänheten. Även de utmaningar som detta innebär uppmärksammas.

Regeringens bedömning är att de föreslagna rådsslutsatserna håller sig inom EU:s kompetens på kulturområdet så som den är uttryckt i artikel 167 i fördraget om EU:s funktionssätt. Regeringen föreslår därför att Sverige ställer sig bakom antagandet av rådsslutsatserna om att främja tillgången till kultur via digitala medel med fokus på publikutveckling.”

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt. Det var en sammanfattning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 13, Kulturens roll i byggandet av sammanhållna samhällen i Europa.

Anf. 50 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNKE (MP):

Det estniska ordförandeskapet har föreslagit att kulturministrarna ska hålla en riktlinjedebatt om kulturens roll för social sammanhållning. Det är något som regeringen välkomnar.

Under debatten avser regeringen att ta upp frågor om hur alla i Europa kan inkluderas i ett "vi" och att betona vikten av mångfald och nya influenser. Regeringen avser även att ta upp goda nationella exempel på den roll kulturen kan ha för sammanhållning.

Anf. 51 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Alla ska ingå i ett "vi" inom Europa. Det är väl det man håller på med också. Man skjuter hela tiden fram federaliseringsprocessen, och den sociala pelaren är en central del i detta. Jag tolkar det som en del i den sociala dimensionen, och jag tycker inte att det är en positiv väg att gå att föra den diskussionen och dialogen samt förbereda för framtida maktförskjutningar.

Jag anmäler avvikande mening.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns majoritet för regeringens här redovisade inriktning.

Jag uppfattar det så att det är de två dagordningspunkterna som demokrati- och kulturministern har ansvar för vid dagens sammanträde. Det finns dock en dagordningspunkt Övriga frågor. Finns det något som ministern vill tillägga?

Anf. 53 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNKE (MP):
Nej, tack.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar heller inga frågor. Vi får tacka ministern för medverkan vid dagens sammanträde.

§ 3 Allmänna frågor
Statssekreterare Oscar Stenström
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna
frågor den 17 oktober 2017
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
allmänna frågor den 20 november 2017

Anf. 55 ORDFÖRANDE:

Vi hälsar statssekreterare Oscar Stenström välkommen till EU-nämndens sammanträde. Har statssekreteraren något ytterligare att tillägga till återrapporten från mötet i rådet den 17 oktober?

Anf. 56 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Herr ordförande! Svaret är nej, förutom det vi redan har skickat in.

Anf. 57 ORDFÖRANDE:

Jag noterar heller inga frågor.

Vi går vidare till information och samråd inför mötet i rådet den 20 november. Vi börjar med dagordningspunkt 4, Utkast till kommenterad dagordning för Europeiska rådets möte den 14–15 december 2017.

Anf. 58 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Herr ordförande! Jag glömde be om ursäkt för att min minister inte är här. Det är kanske föga förvånande att hon befinner sig i den västra delen av vårt rike i dag.

På mötet ska den anoterade dagordningen för Europiska rådet den 14–15 december presentas. Dagordningen innehåller två punkter. För det första ska rådet behandla EU:s försvarssamarbete. Rådet föreslås välkomna lanseringen av den permanenta försvarsstrukturen, samarbetet Pesco, och behandla framstegen inom andra försvarspolitiska samarbeten, inklusive EU–Nato. Den klubben är vi ju inte med i.

För det andra föreslås stats- och regeringscheferna anta slutsatser baserade på diskussioner som just nu, 09.30, startat på Göteborgstoppmötet om rättvisa jobb, tillväxt, inklusive utbildning och kulturfrågor.

Härutöver förbereder också Europeiska rådets ordförande Donald Tusk en debatt om den interna och externa dimensionen av EU:s migrationspolitik. Några slutsatser i dessa delar planeras inte för decembertoppmötet. Sannolikt skickas ett särskilt underlag ut om diskussionen. Det är fortfarande tidigt i processen, och som vanligt återkommer regeringen vid samråden inför mötena i allmänna rådet och Europeiska rådet i december om regeringens ståndpunkt i sak.

Anf. 59 JENS HOLM (V):

Jag vill bara understryka att vi är motståndare till det ökade samarbetet på det militära området och inrättandet av ett militärt högkvarter. Men den frågan kommer tillbaka.

Anf. 60 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag uppfattar inga ståndpunkter från regeringen. Jag vet inte om jag missade någonting. Men om man skulle ha en ståndpunkt i något hänseende tycker jag inte man behöver välkomna Pesco, den sociala dimensionen eller en migrationspolitik på EU-nivå.

Anf. 61 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Herr ordförande! Jag noterar åsikterna. Regeringen avser att välkomna Pesco vid mötet.

Anf. 62 KERSTIN LUNDGREN (C):

Jag har en kommentar. Vi bereder nu i riksdagen att ta ställning till en förväntad proposition från regeringen i dag om Pesco. Innan frågan kommer tillbaka till EU-nämnden nästa gång kommer förmodligen riksdagen att ha tagit ställning i frågan.

Anf. 63 JENS HOLM (V):

Eftersom regeringen välkomnar inrättandet av Pesco, och eftersom Vänsterpartiet inte välkomnar inrättandet av Pesco, anmäler jag avvikande mening. Vi tycker inte att regeringen borde välkomna Pesco.

Anf. 64 JOHNNY SKALIN (SD):

Vi har en likalydande avvikande mening, konstigt nog. Men så är det.

Anf. 65 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens här redovisade inriktning, och jag noterar avvikande meningar från Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Uppföljning av Europeiska rådet.

Anf. 66 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Herr ordförande! Det är en informationspunkt. Enligt den ordning som nu föreligger allmänna rådet kommer en uppföljning att ske av tidigare möten i Europeiska rådet. Som regeringen tidigare har påpekat anser vi att arbetet med en stärkt uppföljning av slutsatser skapar förutsättningar för ett bättre och snabbare genomförande av gjorda överenskommelser.

Anf. 67 MARIA PLASS (M):

Den svenska ståndpunkten är kort, men där står att man välkomnar detta. Det är en diskussion. Kommer Sverige att framföra någon synpunkt över huvud taget? Har Sverige någon synpunkt?

Anf. 68 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Herr ordförande! Nej, sannolikt inte. Regeringen har en generell hållning att det är bra med en uppföljning. Det är inte märkligare än att vi tycker att det är bra att man genomför saker som man har beslutat. Det gäller inom alla frågor. Därför välkomnar vi processen att man återskär och följer upp. Det är naturligt från regeringens och Sveriges sida.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Dagordningspunkt 6, Lagstiftningsprogrammering – Kommissionens arbetsprogram för 2018.

Anf. 70 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Herr ordförande! Låt mig göra ett litet tillägg. Vi arbetar med riksdagen och försöker få en debatt så tidigt som det går. Debatten har tidigare legat i januari när frågan har varit överspelad, men både jag och statsrådet Linde anser att det är viktigt att debatten sker medan det fortfarande finns föremål att påverka. Vi tittar på datum runt 7–8 december. Det ligger ett WTO-möte den 11 december, vilket gör det svårt för mitt statsråd att delta. Det om det.

Vid rådsrådet avser kommissionen att presentera sitt arbetsprogram för 2018. Medlemsstaterna ges då en möjlighet att hålla en övergripande diskussion, vilket kommer att vara rådets inspel till den gemensamma förklaringen som de tre institutionerna sedan skriver under i december.

Regeringen välkomnar i stort kommissionens arbetsprogram för nästa år. Det är positivt att kommissionen behåller fokus på de tio prioriteringar som togs fram för mandatperioden. Arbetet fortsätter med strategin för den digitala inre marknaden, kapitalmarknadsunionen, den cirkulära ekonomin och migrationsagendan; hålla fast vid de tio, inte drömma sig in i framtiden eller lägga på andra saker. Det är som diskussionen tidigare. Vi ska göra klart det vi har åtagit oss innan vi går vidare i nästa del.

Även kommissionens övergripande ambition om EU som en starkare global aktör och fortsatta frihandelsförhandlingar kan välkomnas. Det är dock problematiskt att kommissionen öppnar för större reciprocitet när det gäller handelsutbytet med länder utanför EU. Det fanns med i Junckers State of the Union-tal. Det är därför viktigt att kommande förslag utformas så att det inte leder till ökad protektionism, vilket är negativt för EU och för vår egen handel och tillväxt.

Enligt arbetsprogrammet har 80 procent av de förslag som kommissionen utlovade när den tillträdde redan lagts fram. Under de kvarvarande åren är det prioriterat att omsätta dessa förslag till lagstiftning och därefter att genomföra dem, vilket vi från regeringen välkomnar.

EU måste leverera på de områden som man har åtagit sig och där det finns ett tydligt europeiskt mervärde. Det är också viktigt att kommissionen fortsätter att främja arbetet med bättre lagstiftning och genomförandet av det interinstitutionella avtalet.

Arbetsprogrammet innehåller även förslag som har längre tidsperspektiv till och med år 2025 som beaktar EU-27. Vi behöver helt enkelt förbereda oss för livet efter Storbritannien i Europeiska unionen. Regeringen anser att det är positivt att kommissionen har en längre tidshorisont gällande de globala hållbarhetsmålen, inklusive Parisavtalet och klimat- och energipolitiken. Det är också viktigt att kommissionen presenterar ett förslag till modern långtidsbudget för de kommande åren.

Som ni känner till ingår Sverige i en grupp av likasinnade länder som tillsammans med kommissionen driver på diskussioner om hur EU kan förbättra och säkerställa rättsstatens principer inom EU. Vi ser därför fram

emot att kommissionen lägger fram ett initiativ på området i slutet av nästa år, 2018.

Liksom tidigare kommer varje enskilt initiativ att presenteras från kommissionen samt bedömas och beredas naturligtvis på sina egna meriter. Regeringen kommer därför att få anledning att återkomma i vart och ett av dem när vi har våra ståndpunkter till er.

Anf. 71 MARIA PLASS (M):

Jag uppfattar att regeringen kommer tillbaka till EU-nämnden. Det skulle vara en debatt omkring den 7 december. I handlingarna står det att man kommer att anta den gemensamma förklaringen den 12 december. Vi har en EU-nämnd den 8 december. Kommer regeringen tillbaka på det EU-nämndsmötet inför den 12 december? Svaret är ja!

Anf. 72 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Jag är inte någon vän av fortsatt integrering eller federalisering av Europa. Det är vad som åsyftas i de flesta förslagen på europeisk nivå. Jag kan inte välkomna detta.

Jag kan inte heller välkomna att man vill att kommissionen ska ta fram fler lagförslag. Fler lagförslag på europeisk nivå innebär ett mindre inflytande på svensk nivå.

Jag anmäler avvikande mening. Sedan får man återkomma till respektive fråga när de kommer upp i EU-nämnden.

Anf. 73 JENS HOLM (V):

Jag har några frågor. Regeringen tar i sin skriftliga ståndpunkt upp frågorna om de globala hållbarhetsmålen och Parisavtalet. Det är diskussioner just nu på det globala klimattoppmötet att alla parter måste höja sina insatser, annars når vi inte de mål som ska nås för att rädda planeten. Bedömer regeringen det så att det inom ramen för kommissionens handlingsprogram finns förslag eller att förslag kommer att läggas fram på höjda klimatambitioner? Är det något som regeringen kommer att trycka på för att göra?

Mina andra frågor rör mer formen. Det nämndes en riksdagsdebatt om arbetsprogrammet. Här sitter alla EU:s regeringar och diskuterar arbetsprogrammet. Hur är formerna för att påverka arbetsprogrammet? Det är kommissionens arbetsprogram. Finns över huvud taget någon möjlighet att påverka arbetsprogrammet? Det känns som att vi lägger rätt mycket energi på programmet, men kommissionen gör väl ändå som den vill?

Anf. 74 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Herr ordförande! Svaret till ledamot Plass är: Ja, vi återkommer till EU-nämnden.

Svaret till ledamot Skalin är: Så som jag har uppfattat det har vi olika syn på Sveriges medlemskap i Europeiska unionen. Av vår export går 70 procent till EU:s inre marknad. Sverige är otroligt sammanknutet med den europeiska kontinenten. För regeringen vore det helt enkelt främmande att inte vara en konstruktiv del i detta samarbete.

Ledamot Holm ställde frågor om hållbarhetsmålen och höjda insatser. Vi välkomnar att kommissionen har detta som en av sina prioriterade frågor och att det finns med i arbetsprogrammet. Det är dock för tidigt att säga exakt vilka förslag som kommer. Detta ansvarar kommissionen för. Vi kan bara hoppas och vara en aktiv part för att stärka arbetet inom dessa områden. Som jag sa återkommer vi med en ståndpunkt i sak när förslagen läggs fram.

Vad gäller riksdagsdebatter och att påverka är det korrekt att det här handlar om kommissionens arbetsprogram. Men de som jobbar i kommissionen och de som företräder den har precis som vi två öron. Vad vi som medlemsländer och som parlament säger spelar roll. Det är så de informella inflytandet går till.

Om jag har förstått saken rätt har den här riksdagsdebatten tidigare legat i februari. Demokratiskt och arbetsmässigt sett tycker jag att det känns lite knasigt, för då har det gått nästan två månader sedan året började och arbetsprogrammet har varit på plats. Jag och statsrådet ser fram emot att vi har denna debatt tidigare. Det ger oss en bättre möjlighet att också lyssna till er ledamöter och de ståndpunkter som riksdagens partier har och att ni även kan framföra dem.

Anf. 75 KERSTIN LUNDGREN (C):

Även under denna punkt vill jag uppmärksamma något som också står i handlingarna, nämligen att en process för arbetsprogrammet just nu bereds i utrikesutskottet. Det blir ett underlag för den kommande kammardebatten. Detta går genom de utskott som har möjlighet att yttra sig i frågan.

Jag uppfattar också att det i dag finns en ny ordning i och med detta arbetsprogram. Det är inte bara kommissionen som kommer att ta ställning, utan som jag har förstått det får även rådet och Europaparlamentet göra det i detta fall. Positionen för programmet ser alltså lite annorlunda ut denna gång jämfört med tidigare. Så här har jag fått det beskrivet för mig.

Anf. 76 JOHNNY SKALIN (SD):

Att vi måste ha samarbete med andra länder är alla politiska partier i Sveriges riksdag överens om. Det här handlar inte om det.

Jag undrar vidare hur stor andel av exporten som gick till Europa före EU-medlemskapet.

Anf. 77 JESPER SKALBERG KARLSSON (M):

Debatten handlar egentligen inte om klimatpolitiken, men när Jens Holm lyfter upp frågan om EU:s åtagande och om det eventuellt ska höjas i framtiden och statssekreteraren också nämner detta finns det kanske skäl att påpeka att regeringen har sagt detta förut.

När det gäller bördefördelningen inom unionen avseende EU:s åtagande i Parisavtalet har Sverige förhandlat på ett sätt som har varit undermåligt. Eftersom det är ett nollsummespel och Sverige har tagit på sig den största bördefördelning som man kan har det gett andra länder möjlighet att inte sänka sina utsläpp, trots att Sverige, oavsett vilken fördelning man hade tagit på sig inom unionen, har ett eget mål om ett nollutsläpp, netto noll, år 2045.

Om regeringen vill höja EU:s ambitioner kan den börja att använda de förhandlingsmöjligheter som finns till att påverka detta, och inte bara göra det i ministerrådet utan även i bördefördelningen av klimatförbättrande insatser.

Anf. 78 ORDFÖRANDE:

Detta är som sagt inte en fråga på dagordningen, utan nu gäller det kommissionens arbetsprogram. Likväl har vi nu hört synpunkterna.

Anf. 79 MARIA PLASS (M):

Möjligheten att påverka arbetsprogrammet togs upp. Det finns ju ett antal förslag. Om flera medlemsstater skulle gå ihop är det då möjligt för dem att få bort en fråga och ta bort den från diskussionerna?

Anf. 80 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Herr ordförande! Jag ber att få återkomma med en exakt siffra till ledamot Skalin. Jag har för mig att den var radikalt lägre. Det som är glädjande för svensk ekonomi nu är att alla länder i EU-19 går med tillväxt, och det gäller kanske även EU-27, vilket är otroligt viktigt eftersom vi är så tungt exponerade. Det här är lite av vad toppmötet i Göteborg handlar om. Vi ska se till att få en fungerande social union och inre marknad, som vi är beroende av för våra jobs skull. Det handlar även om på vilket sätt dessa jobb ska utföras.

Jag återkommer med en exakt siffra. Den torde egentligen inte vara mer än en googling bort.

Vad gäller ledamot Skalberg Karlssons påpekanden noterade ordföranden att detta inte är föremål för dagens samråd. Vi återkommer om vilken ståndpunkt regeringen får framföra i rådet när förslagen läggs fram.

Ja, det har hänt förut att vi har fått bort frågor, ledamot Plass. Vilken uppfattning man har spelar alltså roll. Det är klart att kommissionen inte är beredd att driva frågor som det inte finns något stöd för bland medlemsländerna.

Anf. 81 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns majoritet för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7 om det interinstitutionella avtalet.

Anf. 82 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Herr ordförande! Det estniska ordförandeskapet kommer att informera om vilka åtgärder som har vidtagits inför genomförandet av det interinstitutionella avtalet, IIA, om bättre lagstiftning som antogs 2016. Informationen förväntas fokusera på de områden där det estniska ordförandeskapet har haft sitt fokus för arbetet under hösten.

Det handlar om kriterier för delegerade akter och genomförandeakter, arbetet med internationella avtal samt en gemensam databas för lagstiftningsakter. Det förväntas inte bli någon diskussion om IIA på detta möte.

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar att det inte finns några frågor och tackar för information.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Europeiska planeringsterminen 2018 – Färdplan

Anf. 84 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Herr ordförande! Även detta är en informationspunkt. Nuvarande och inkommande ordförandeskap förväntas presentera en färdplan, ett slags översikt, för den europeiska terminen 2018 och rådsbehandlingen av dessa olika delar.

Nämnden har fått del av färdplanen. Vi förväntas oss ingen diskussion om den vid detta rådsmöte.

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Övriga frågor. Finns det frågor eller något att tillägga?

Anf. 86 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Herr ordförande! Detta finns inte med på dagordningen, men det kommer att bli en informell diskussion om långtidsbudgeten, MFF. Därför har vi som policy att informera om vad som kan tänkas tas upp.

Jag vill informera om att en informell lunch tillsammans med budgetkommissionär Oettinger kommer att äga rum i anslutning till mötet. Temat för lunchen är som sagt MFF, det vill säga nästa fleråriga budgetram.

Kommissionen har aviserat att den tänker lägga fram förslag om ny MFF i maj 2018. Rådets ordförande Tusk kommer dessförinnan att bjuda in till en diskussion vid det informella mötet i Europeiska rådet i februari om medlemsstaternas initiala tankar om nästa MFF. Vid måndagens lunch kommer medlemsstaterna att ges ett första tillfälle att föra fram prioriteringar och ståndpunkter inför kommande diskussioner.

Jag vill bara påpeka att nämnden känner till att en överläggning hölls med finansutskottet om regeringens förslag till svenska målsättningar och ståndpunkter inför förhandlingarna om nästa fleråriga budgetram den 20 juni i år.

Regeringen hade en pressträff i mars då den lade fram de fem huvudprioriterade områden, som den också har fått stöd för. Det gäller utgiftstaket om 1 procent, att värna vår avgift, våra prioriteringar om säkerhet, migration, konkurrenskraft, forskning och klimat, minskat jordbruk samt sammanhållningspolitik. Det ska kosta att inte ta ansvar, det gäller alltså konditionalitetsdelen av rule of law och migration. Vidare ska det finnas en stärkt kontroll – ordning och reda helt enkelt.

Vi återkommer självklart till nämnden när frågan är aktuell för formella förhandlingar. Men jag vill ändå redan nu informera om att diskussionen startar informellt på måndag.

Anf. 87 MARIA PLASS (M):

Lunchen är alltså informell. Men kommer det att bli en diskussion så att Sverige kommer att framföra någon synpunkt?

Anf. 88 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Herr ordförande! Vi framför kända ståndpunkter och sådant som vi har stöd för. Som jag sa har detta varit föremål för diskussion i riksdagen, och då framför vi det.

Vi ska absolut vid alla givna tillfällen vara med och påverka EU-samarbetet och självklart föra fram svenska ståndpunkter.

Nu fick jag förresten svar på Johnny Skalins förfrågan. Låt mig läsa upp det, herr ordförande: Exporten till EU:s inre marknad var 62 procent vid vårt inträde 1994. I dag är den 70. Det var kanske inte radikalt som jag sa, men 8 procentenheter är det i alla fall.

Anf. 89 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Anf. 90 JOHNNY SKALIN (SD):

Får jag ställa en fråga till statssekreteraren?

Anf. 91 ORDFÖRANDEN:

Det går bra om frågan är angelägen för EU-nämnden. Annars går den att ställa vid andra sammanhang.

Anf. 92 JOHNNY SKALIN (SD):

Det tycker jag att den är. Bedömer statssekreteraren att ökningen på 8 procent beror på att vi har flyttat över makten från Sverige till Europa? Eller kan det bero på andra faktorer?

Jag har ytterligare en fråga: Är det de 28 medlemsländerna som avses i den här jämförelsen?

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Detta är inte en fråga som finns på dagordningen, så den får hanteras vid ett annat tillfälle.

§ 4 Allmänna frågor (art. 50)

Statssekreterare Oscar Stenström

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna
frågor den 17 oktober 2017

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
allmänna frågor den 20 november 2017

Anf. 94 ORDFÖRANDEN:

Önskar statssekreteraren tillägga något angående återrapporten från rådets möte den 17 oktober?

Anf. 95 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Herr ordförande! Nej.

Anf. 96 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar att det inte heller finns några frågor om detta.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3, Läget i förhandlingarna till följd av Storbritanniens anmälan i enlighet med artikel 50 i EU-fördraget.

Anf. 97 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Herr ordförande! Allmänna rådet ska i artikel 50-format diskutera läget i brexitförhandlingarna på basis av den redogörelse som EU:s chefsförhandlare Michel Barnier kommer att ge. Som nämndens ledamöter vet fick vi inget genombrott vid Europeiska rådet i oktober, vilket inte var oväntat. Det är dock naturligtvis lite bekymmersamt att vi inte kommer ur fas 1.

I EU går arbetet vidare i tre spår i enlighet med Europeiska rådets slutsatser från oktober. För det första fortsätter förhandlingarna i det som kallas fas 1 eller etapp 1. För det andra ska det hittillsvarande förhandlingsresultatet omsättas i avtalstext, arbetet kring bordet, så att vi vet var vi är. För det tredje har förberedelserna nu inletts för att EU ska kunna vara berett att börja diskutera fas 2 om huruvida det som kallas tillräckliga framsteg, sufficient progress, kan nås i tid till Europeiska rådets möte i december. Detta ligger lite i betraktarens ögon.

Etapp 2 innebär, som vi vet, att man också öppnar diskussionen om ramverket för den framtida förbindelsen mellan EU och Storbritannien och ett eventuellt övergångsarrangemang. Förberedelserna i den delen handlar på EU-sidan både om att diskutera vad som kan ingå i ett framtida avtal och konkret att ta fram utkast till de nya riktlinjer från Europeiska rådet som kommer att behövas.

Vid allmänna rådet handlar det den här gången som sagt om en diskussion om förhandlingsläget, alltså var vi befinner oss och hur långt vi har kommit vid förhandlingsbordet. En sak är vad man kan läsa och höra vid möten och i tidningar. En annan sak är vad som sker kring bordet. Och det är detta ”kring bordet” som verkligen blir text och det som vi såklart går efter.

Den sjätte förhandlingsrundan avverkades den 9–10 november utan att det blev något egentligt genombrott. Barnier var efter mötet tydlig med att briterne måste leverera inom ett par veckor för att man ska kunna konstatera tillräckliga framsteg i god tid före decembermötet. Det handlar

först och främst om de ekonomiska överenskommelserna. Britterna måste samlas sig till att klargöra att de är beredda att stå för de åtaganden som de har gjort under medlemskapet. Ett tillfredsställande bud här är absolut nödvändigt för att komma vidare.

Regeringens bild är att medvetenheten om detta finns hos regeringen i Storbritannien, men av olika skäl är det svårt att agera. Vi har dock hopp om att något ska komma. Den svenska regeringen kommer att fortsätta arbeta för att nå delmålet om tillräckliga framsteg i december. Som jag sa måste dock britterna leverera vid förhandlingsbordet. Först då blir det goda nyheter till julbordet.

Anf. 98 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för den av regeringen här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Förberedelse av Europeiska rådets (art. 50) möte den 14 eller 15 december 2017 – utkast kommenterad dagordning.

Anf. 99 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Herr ordförande! Allmänna rådet kommer också att inleda formella förberedelser av Europeiska rådets diskussion den 14–15 december av läget i brexitförhandlingen, vilket är lite av det jag nyss sa. Det är då som stats- och regeringscheferna på basis av Barniers rekommendation förväntas ta ny ställning till om man har nått sufficient progress i förhandlingarna.

Rådet förväntas inte ha någon ytterligare diskussion under denna punkt utan endast notera den annoterade dagordningen för decembertoppmötet.

Anf. 100 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Övriga frågor. Önskar statssekreteraren tillägga något?

Anf. 101 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Ja, herr ordförande, nu kan man säga att själva finalen på mötet, desserten, kommer! Det gäller omlokaliseringen av EMA och EBA.

Herr ordförande! I marginalen av allmänna rådet kommer medlemsstaterna att rösta om den omlokalisering av Europeiska läkemedelsmyndigheten, EMA, och Europeiska bankmyndigheten, EBA, som är en följd av Storbritanniens utträde ur unionen. Såvitt jag förstår är det här det första riktigt konkreta och stora beslutet som kommer i ljuset av notifieringen att Storbritannien vill lämna EU.

Som nämnden vet har Sverige ansökt om att få överta värdskapet för EMA, och då med en lokalisering i Stockholm–Uppsala. Statsrådet Linde har tidigare informerat nämnden om den process och de kriterier för omlokalisering som antogs av stats- och regeringscheferna i juni. Nämnden har även informerats om kommissionens utvärderingar av medlemsstaternas erbjudanden.

Omröstningen sker i tre omgångar. Först röstar man om EMA och därefter om EBA, och det går inte att få båda två. Sverige har som sagt bara en ansökan om EMA.

Konkurrensen om EMA är stenhård. 19 medlemsstater inklusive Sverige har ansökt om att få överta värdskapet för EMA, och åtta medlemsstater har ansökt om att få EBA.

Regeringen har bedrivit ett intensivt arbete för att EMA ska omlokaliseras till Sverige. Vi är övertygade om att Sverige är en stark kandidat och mer än väl lever upp till de kriterier som har beslutats. Vi har en möjlighet att få EMA, men det kommer att bli tufft. Vi kommer självfallet under de sista dagarna och den sista helgen, och nu i Göteborg, att jobba stenhårt för att den svenska kandidaturen ska nå så långt som möjligt, på samma sätt som vi jobbade med att få en icke-permanent plats i FN:s säkerhetsråd.

Men som sagt är det 19 kandidater, och det kommer att bli ohyggligt tufft att gå till den andra omgången där tre medlemsländer förs vidare. Ni känner nog till att man kan lägga en trepoängare, en tvåpoängare och en enpoängare. De tre länderna, eller *ett* land om någon lyckas få 3 poäng gånger 14 i första omgången, men det bedömer vi som ganska osannolikt, går till en tredje omgång. Där har man bara *en* röst, och det handlar om att få 14 röster.

Det intrikata kan hända att det blir 9, 9 och 9 poäng i omgången, för 27 delat med 3 är ju onekligen 9. I så fall blir det en tredje omgång där också tre kandidater går fram till 9, 9 och 9 poäng, och jag har blivit informerad om att det då är lotten som faller avgörandet.

Skulle Sverige inte erhålla tillräckligt stöd i omröstningen är det angeläget att EMA omlokaliseras till ett annat land som kan klara omlokaliseringen på ett tillfredställande sätt och i en miljö som garanterar en fortsatt framgångsrik verksamhet. Detta är särskilt viktigt för att inte riskera patientsäkerheten och folkhälsan för EU:s medborgare. I bedömningen bör också vägas in att EMA:s framtida lokalisering påverkar den europeiska läkemedelsindustrins konkurrenskraft. Det är inte minst viktigt för den svenska läkemedelsindustrin.

När det gäller EBA kommer vi att agera på ett sådant sätt att myndigheten omlokaliseras till en lämplig medlemsstat med beaktande av att i första hand försöka få EMA till Sverige. Då förstår ni vad det betyder.

Anf. 102 JENS HOLM (V):

Jag har några små frågor. Jag undrar vad regeringen anser om kommissionens utvärdering eller bakgrundsdokument kring det här. Min bedömning är att det inte känns som att man har gått jättemycket på vad som i sak är bäst för läkemedelsmyndighetens framtida lokalisering. Det känns som att det kommer att bli politik av hela den här voteringsprocessen. Det kanske inte är så oväntat i och för sig.

Jag är kanske konspiratorisk, men jag undrar varför Sverige hamnar sist på listan. Det är inte i bokstavsordning länderna står i den här ballot-listan. Var det bara slumpmässigt hur man placerade länderna?

Om det går till en tredje omgång, kommer allt att bli klart den 20 november? Jag hängde inte riktigt med där när det gällde datumen, men så var det kanske.

Anf. 103 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Ja, det kommer att bli klart på måndag. Jag förstår det som att omröstningen börjar vid fyratiden och håller på tills man är klar. Det formella beslutet sker sedan vid ett annat tillfälle. Det här är en regeringskonferens, och därför är det inte föremål för ett ordinarie samråd med EU-nämnden. Det har skett vid tidigare tillfällen. Vi är sedan förpliktigade att följa utfallet. Det här sker på måndag, så det kommer att bli klart med de båda myndigheterna då.

När det gäller listan och att vi är sist på den är svaret att man följer roteringen av ordförandeskapet, och där ligger vi just nu sist.

Kommissionens utvärdering är ingen hemlighet. Det är precis som ledamot Holm säger. Vi var inte riktigt nöjda med på vilket sätt det genomfördes. Vi hade hoppats att kriterierna från början skulle vara tydligare när det gäller skicklighet och duglighet inom det här området och att man sedan hade gjort en utvärdering på det, men det är också, precis som Jens säger, mycket politik bakom det här.

Det är ett antal medlemsstater som ännu inte har en EU-myndighet, och då är det klart att det finns en stark vilja i de länderna att få en ny myndighet. Vi anser inte att detta är en ny myndighet. Det åtagande som den svenska regeringen har gjort är att skulle man skapa en ny myndighet i EU ska den tillfalla något av de länder som ännu inte har en myndighet, men det här är onekligen inte någon ny myndighet utan en myndighet som finns och som ska förflyttas och behöver fungera från dag ett. Vi vet ganska säkert att det är den 29 mars 2019 som Storbritannien lämnar EU.

Vi hade välkomnat om kommissionen hade varit ännu tydligare för att på så sätt ge ännu bättre underlag för omröstningen till de medlemsstater som är osäkra på vilken ort som är i bäst skick när det gäller att se till att det blir en smooth transition.

Anf. 104 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi tackar statssekreterare Stenström med medarbetare för medverkan vid EU-nämndens sammanträde.

§ 5 Toppmötet inom det östliga partnerskapet den 24 november
2017

Ambassadör Anna Westerholm, Utrikesdepartementet
Information om toppmötet inom det östliga partnerskapet

Anf. 105 ORDFÖRANDE:

Vi välkomnar ambassadör Anna Westerholm med medarbetare till EU-nämndens sammanträde. Vi tackar också för det skriftliga underlag som vi har fått och som har skickats ut till EU-nämndens ledamöter under gårdagen. Det gäller information om toppmötet inom det östliga partnerskapet.

Anf. 106 Departementsrådet NICLAS KVARNSTRÖM:

Jag är biträdande chef för enheten för Östeuropa och Centralasien på UD där Annas funktion är baserad. Jag tänkte bara säga några inledande ord innan jag ber att få lämna över ordet till Anna som är den som för förhandlingarna och deltar i mötena inom det östliga partnerskapet.

Först har jag en ordningsfråga för att kunna lägga vår information på rätt nivå. Vi uppskattar möjligheten att komma hit och föra en tjänstemannadialog, men eftersom vi inte hann få information om vilken grad av konfidentialitet det rör sig om är jag osäker när det gäller om vi till exempel kan gå in på enskilda medlemsstaters positioner i förhandlingar.

Anf. 107 ORDFÖRANDE:

Det här är ett helt slutet sammanträde.

Anf. 108 Departementsrådet NICLAS KVARNSTRÖM:

Då kommer vi att vara mycket öppna med er. Jag vill inleda med att ta ett steg tillbaka och säga att även för oss som arbetar med östliga partnerskapet dagligdags är det ett väldigt stort maskineri. Det är många underavdelningar och många olika fronter som arbetet bedrivs på. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

För Sverige tror jag att det grundläggande handlar om: Vilket grannskap vill vi ha i vår omedelbara närhet? >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Det har också att göra med att vi lever i en tid då desinformation är på stor frammarsch i Europa. Vi vill gärna att resiliensen, motståndskraften, i de här samhällena ökar.

Jag vill säga att vi tycker att öst-p är en framgång. Det här är sex länder med väldigt olika system och bakgrund. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Men vi får konstatera att bara åtta år efter bildandet av östliga partnerskapet har tre länder associeringsavtal, DCFTA-avtal och numera också viseringsfrihet, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Det är någonting som vi är stolta över.

Sveriges dåvarande utrikesminister Carl Bildt och inte minst Polens utrikesminister på den tiden, Radek Sikorski, hade viktiga roller i det här. När vi åker runt i Europa får vi ofta höra att Sverige är en av föräldrarna

till det här partnerskapet. Det är någonting som jag tror att vi ska vara stolta över.

Man kan fråga sig: Varför ska vi ha *ett* ramverk för de här länderna? Varför inte ha helt olika relationer? Svaret är delvis att naturligtvis har unionen olika relationer, men vi tror väldigt starkt på att det här är det bästa sättet att hålla ihop i det här partnerskapet, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<vi är angelägna om att det finns ett ramverk under vilket de kan se att det finns steg. För varje steg som tas som är positivt och i rätt riktning finns det morötter.

Vi agerar nu i en tid där det europeiska landskapet är förändrat i förhållande till vad vi vant oss vid och sådant det var när partnerskapet skapades. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Vi tror på att hålla oss till fördraget, helt enkelt, och vill därför säga att för de länder i Europa som vidtar rätt steg finns det en väg framåt. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Alla vet vad den *acquis* som vi arbetat upp i EU under många år står för. Det handlar om att vi vill att folk ska kunna närma sig detta och arbeta närmare unionen för det perspektivet.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 109 Ambassadör ANNA WESTERHOLM:

Tack för möjligheten att komma hit och informera! Jag hoppar direkt in efter Niclas inledning med att tala om vilka framgångar som har nåtts inom det östliga partnerskapet sedan det bildades 2009. Niclas har redan nämnt associationsavtal och frihandelsavtal med tre länder, Moldavien, Georgien och Ukraina, och viseringsfrihetsavtal med samma tre länder. Men detta är inte det enda, även om det kanske är de största framgångarna.

EU har nu precis avslutat förhandlingar med Armenien om något som heter Comprehensive and Enhanced Partnership Agreement, CEPA. Detta är ett nytt avtal med Armenien, som baseras på det gamla avtalet om frihandel och association, som tyvärr inte blev av. Avtalet är omfattande. Det är i princip associationsavtal och innehåller också vissa handelsbitar men inte frihandelsdelen. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Vi håller också på med förhandlingar med Azerbajdzjan om ett motsvarande eller liknande avtal. Där är förhoppningen att avtalet ska bli klart i slutet av nästa år. Man kommer förhoppningsvis också att underteckna ett luftfartsavtal, Common Aviation Area Agreement, med Azerbajdzjan i närtid – kanske till och med i marginalen till toppmötet men annars i nära anslutning till det. Man förhandlar om detta just nu.

Vi förhandlar också om partnerskapsprioriteringar med Vitryssland. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Det är positivt att se – och nu ska jag citera kommissionens statistik – att det finns ett starkt stöd för EU, bilden av Europa, Europaprojektet och EU som en bärare av värderingar som mänskliga rättigheter, demokrati, fred och frihet, stabilitet och så vidare bland medborgarna i dessa länder. Det är en överväldigande majoritet som är positiva. Detta kanske östliga partnerskapet har bidragit till.

På fredag hålls toppmötet, som ni vet. Det sker vartannat år. I år är det i Bryssel. Det var naturligtvis tänkt att Storbritannien skulle ha stått värd, men på grund av brexit fick Estland ta hand om det i stället. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Det är inte bara en prioritering för olika huvudstäder eller olika medlemsstater, utan detta är en gemensam prioritering för EU. Vi bjuder hem partnerländerna till oss, i Bryssel. Detta har uppskattats av alla inbjudna.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

När det gäller partnerländerna har vi heller inga bekräftelser, men vi har underhandsindikationer på att de flesta har bestämt sig för att komma.

Vad är då fokus för toppmötet i år? När kabinetssekreteraren informerade utrikesutskottet tidigare år, liksom inför FAC i andra sammanhang, har hon nämnt att arbetsnamnet på toppmötet har varit Connectivity, det vill säga sammanlänkning i olika dimensioner – infrastruktur, digitalt, energi och också mellanfolkliga kontakter. Det har varit det interna arbetsnamnet på förhandlingsprocessen. Men temat för plenaren, som nu är fastlagt, är Framgångar sedan Riga och nya prioriteringar, Achievements since Riga and Setting New Priorities. Det är ett framåtblickande budskap och ett stocktaking-budskap. Det är lite grann detta som vi har enats om att vi ska landa i. Vi ska titta på vad vi har gjort och mäta resultaten, och vi ska blicka framåt.

Statsministrarnas lunch har temat Samarbete för att möta gemensamma europeiska utmaningar, vilket alltså är betydligt bredare än östliga partnerskapet. Utrikesministrarnas lunch har ett fokus på östliga partnerskapet som heter Gemensamt arbete mot 2020, Working Together towards 2020. Detta något mystiska tema får sin förklaring alldeles strax.

Det finns nämligen ett måldokument som heter *20 Deliverables for 2020*, som jag snabbt tänkte gå igenom med er. Det är ett nytt grepp inom östliga partnerskapet som kommer att antas på toppmötet.

Svenska prioriteringar inför förhandlingarna har jag tidigare informerat utskottet om. Jag är glad över att få gå igenom dem igen. Övergripande, som Niclas redan har nämnt här, är att östliga partnerskapet förblir en mycket stark prioritering i Sveriges utrikespolitik. Ambitionen är helt oförändrad sedan vi var med och startade partnerskapet, och vi fortsätter att driva med kraft både dess fördjupning, breddning, fokusering och vidareutveckling.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Vi har haft som huvudsaklig prioritering att vi ska ha en framåtblickande ansats i deklARATIONEN. Vi ska bredda, fördjupa och fokusera samarbetet. Vi ska ha ett långsiktigt strategiskt perspektiv på samarbetet.

En viktig övergripande prioritering för regeringen är också att värna och stärka östliga partnerskapets värderingsbaserade grund och hela tiden fokusera på mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstatsprinciper,

jämställdhet, transparens, antikorrupktion och allt sådant som är grundläggande förutsättningar för en fungerande och modern europeisk stat.

Inom ramen för den feministiska utrikespolitiken har vi satt extra fokus på jämställdhet. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Vi har varit mycket engagerade i att driva integrering av jämställdhetsfrågorna, både i deklARATIONEN och i måldokumentet liksom i det praktiska arbetet.

En annan av regeringens övergripande prioriteringar är att stödja genomförandet av Agenda 2030, de hållbara utvecklingsmålen och Parisavtalet inom alla politikområden. Östliga partnerskapet är inget undantag. Det ligger även i linje med EU:s politik om att integrera det här arbetet i all intern och extern verksamhet.

Vi har satt säkerhetssamarbetet högt. Det handlar om förstärkta säkerhetsdialoger, GSPF-frågor och bidrag till missioner som en viktig prioritering att fortsätta arbeta med.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Att stärka civilsamhällets roll och få en starkare dialog med civilsamhället, liksom att få civilsamhället bättre integrerat som expert- och dialogpartner i ländernas framtagande och genomförande av reformer har varit viktigt. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Ökad synlighet och fokus på strategisk kommunikation har varit viktigt. Vi behöver bli betydligt bättre på att kommunicera värdet av dessa reformer och vikten av östliga partnerskapet gentemot våra egna befolkningar. Men det gäller naturligtvis även partnerländerna gentemot sina befolkningar. Vi i EU behöver bli tydligare med vad det är vi gör och varför. Det som görs måste också synliggöras bättre. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Det är viktigt att partnerländernas reformarbete inte stannar vid deklARATIONER och uttalanden. De avtal som man skriver på är inte en målsättning utan en startpunkt. Detta är någonting som vi konstant måste påminna om, gräva i och fokusera på. Det måste till tydliga resultat, för reformerna ska i slutändan vara till gagn för befolkningarna och förbättra levnadsvillkor för människor.

Differentiering är ett ord som ni kanske redan har hört. Det handlar helt enkelt om att alla länder väljer sin ambitionsnivå och sin nivå för samarbete med EU. Regeringens tydliga övertygelse är att de länder som är ambitiösa och som verkligen genomför reformer ska kunna erbjudas mer. Och de länder som väljer en mindre ambitiös process eller kanske har mindre ambitiösa målsättningar ska åtminstone kunna få stöd i detta. Vi måste kunna ge länderna olika utifrån deras olika förutsättningar och önskemål.

Termen differentiering betyder helt enkelt att vi förutom att ha en gemensam ansats för partnerskapet som helhet ska kunna skraddarsy vår relation – EU:s relation – med länderna utifrån deras prioriteringar och förutsättningar.

Anf. 110 Departementsrådet NICLAS KVARNSTRÖM:

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 111 Ambassadör ANNA WESTERHOLM:

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<
>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<
>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<
>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<
>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<
>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<
>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<
>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<
>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<
>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<
>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<
>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

En svensk stor framgång är att jämställdhet har givits en mycket mer framträdande plats än tidigare, både i deklarationstexten och i måldokumentet. Ni som har följt detta i några år vet att man i Rigadeklarationen nämner jämställdhet som ett potentiellt intressant område för samarbete eller någonting åt det hållet. Det var revolutionerande då. Det är inte nog nu. Vi har nu efter ganska hårt arbete fått in tydliga skrivningar om detta och arbetet med kvinnors egenmakt i deklarationen. Och vi har jämställdhet och icke-diskriminering som en tvärssektoriell prioritering i måldokumentet. Jag kommer att återkomma till detta.

Vi har drivit frågan om satsningar på ungdomar. Det är viktigt att vi har ett långsiktigt framåtblickande perspektiv. Det är också viktigt att man får ett engagemang hos befolkningen. Då måste man arbeta med ungdomarna. På förslag från bland annat Sverige ska kommissionen lägga fram ett ungdomspaket. >>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Vi har, som jag sa, drivit frågor om hållbarhet, miljö och referenser till de globala utmaningarna. Det kommer också att finnas utbredda samarbeten på säkerhetssektorsområdet. Här kommer frågor som är gemensamma in – organiserad brottslighet, trafficking, migration, radikalisering, cyber, hybrid. Alla de frågorna kommer nu att tas upp på ett annat sätt inom östliga partnerskapet.

Om ni vill kan jag snabbt gå igenom vilka områden som måldokumentet kommer att fokusera på, för det kommer att läggas som en bilaga till toppmötesdeklarationen. Det kommer också att läggas en bilaga om en något justerad multilateral struktur för samarbete. Om ni tycker att det räcker så här kan jag svara på frågor i stället.

Anf. 112 ORDFÖRANDEN:

Vi kan se om nämndens ledamöter sitter inne med frågeställningar. Det gör de. Då är det kanske bäst att vi ger lite tid för dem.

Anf. 113 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr ordförande! Tack för bra föredragningar! Självklart är det ett viktigt arbete med det östliga partnerskapet. Det instämmer vi såklart i. Det är mycket bra med positiva utmaningar som riktar sig framåt. Men i flera av dessa länder, till exempel Azerbajdzjan, går utvecklingen åt fel håll. Det gäller respekt för mänskliga rättigheter och yttrandefrihet. Det är journalister som inte kan arbeta, som döms på konstiga grunder och som

har utreseförbud. Det är fruktansvärt. Visst, vi ska positivt utmana länderna till utveckling. Men vad har vi för möjligheter när länderna gör läpparnas bekännelse men något helt annat med händerna? Jag anade problematiken i den första föredragningen. Hur ska vi utveckla detta och gå åt rätt håll?

När vi nu har en rak diskussion tycker jag att de problemen också måste hanteras. Annars blir det inte seriöst. Förstår ni min fundering?

Anf. 114 JENS HOLM (V):

Jag vill fylla på det som Cecilia Magnusson sa om Azerbajdzjan. Jag skulle vilja ha ett förtydligande. Menar ni att ett handelsavtal ska slutas med Azerbajdzjan? Det vill jag veta. När ska det i så fall ske och så vidare? En förutsättning är ju att mänskliga rättigheter, demokrati etcetera respekteras. Azerbajdzjan är på intet sätt där. Men jag kanske missförstod den presentationen.

Avtal med Armenien nämndes också. Jag undrar vad det handelsavtalet har för status. Kommer det till exempel att finnas med ett så kallat investeringsskydd i det avtalet, eller är det mer ett rent handelsavtal? Jag tycker inte att investeringsskydd är nödvändigt, vill jag understryka.

Anf. 115 Ambassadör ANNA WESTERHOLM:

Då gör vi så att vi delar upp svaren, Niclas och jag.

Jag börjar med att försöka svara på frågan om Azerbajdzjan. Jag ber om ursäkt om jag var otydlig. Det är alltså inte ett handelsavtal som förhandlas med Azerbajdzjan, utan det är någon form av strategiskt partnerskapsavtal. Vad namnet kommer att bli vet vi inte än. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Det kommer att vara fokus på dialog och samarbete – inte på handelsområdet, utan det gäller associationsavtalsbitarna.

Handelsområdet med Armenien, som det frågades om, är begränsat, givet dess medlemskap i Eurasiska unionen. Innehållet i det azeriska avtalet kan jag egentligen inte säga så mycket om eftersom det fortfarande håller på att förhandlas och inte kommer att vara klart förrän om ett år. Men några större bitar som ska vara frihandelsinriktade i den kan jag inte se i dagsläget. Vi får helt enkelt återkomma till det längre fram när vi har kommit längre i de förhandlingarna. Men det är inte fråga om något handelsavtal; det kan jag säga.

Anf. 116 Departementsrådet NICLAS KVARNSTRÖM:

Armenienfrågan är en bra fråga som vi förstås borde veta svaret på, men vi kan inte riktigt säga något om investeringsskydd. Jag tror att vi får återkomma om det.

Jag vill svara på Cecilia Magnussons fråga, som jag tycker är bra ställd. Förutom att det gäller Azerbajdzjan skulle jag säga att detta på något sätt är kärnan i utmaningen med att bedriva diplomati gentemot de länder i Östeuropa som vi arbetar med på vår enhet. Jag tycker att Sveriges roll under många år har varit att vi är det tydligaste landet vad gäller mänskliga rättigheter.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Europeiska unionen är självfallet vårt viktigaste utrikespolitiska forum för den här regionen i Europa. Jag tror att regeringen säger att den är det i

allmänhet också. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Vi försöker dock alltid vara tydliga med att EU ska reagera.

Vi själva reagerar, och vi använder de dialogytor vi har bilateralt och multilateralt för att föra fram vår ståndpunkt. Jag tror att det ena benet som politiken gentemot Azerbajdzjan, men också andra länder, står på är tydlighet. Jag skulle säga att i stort sett inget annat EU-land är så tydligt som vi är vad gäller mänskliga rättigheter, demokrati och övergrepp. Vi försöker verkligen reagera på brott mot journalister, hbtq-personer, MR-försvare och så vidare.

Samtidigt har vi det andra benet, och det är lite grann där öst-p kommer in. Självfallet får det aldrig bli så att vi agerar på ett sätt som legitimerar den typ av uppförande som vi protesterar mot. Däremot tror jag att det är viktigt att ha både dialogytor och möter för dem som vill förändras, och det är därför ramverket är viktigt. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Jag tror att man kan säga att den politik vi för innebär å ena sidan en stark tydlighet vad gäller MR-sidan och demokratifrågorna och å andra sidan att det ska finnas en rutt för de länder som väljer att genomföra reformer och ta rätt steg på vägen. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 117 ARON MODIG (KD):

Jag tackar för en bra föredragning och intressant information. Det är intressanta frågor och även en intressant diskussion om Azerbajdzjan.

Jag har några snabba frågor om Vitryssland. Det gäller bland annat Lukasjenkos deltagande vid mötet och om ni har några indikationer på hur det ser ut inför nästa vecka. Jag undrar också om han brukar vara med och hur det ser ut. I det fall han inte är med, hur ser Vitrysslands deltagande då ut? Ambassadören nämnde också framsteg som har skett i Vitryssland. Går det att vara konkret med vilken typ av framsteg det handlar om?

Anf. 118 JESPER SKALBERG KARLSSON (M):

Tack för en mycket bra föredragning! Ni nämner att vi driver på för jämställdhet inom ramen för den feministiska utrikespolitiken. Även om jag tycker att det begreppet kanske mest handlar om branding måste jag säga att det är bra att Sverige tar den rollen. Det är ju samma sak i FN – om vi inte lyfter fram SRHR-frågor är det faktiskt ingen som gör det. Det är alltså bra att vi fortsätter med det även i vårt närområde.

EU-nämnden har tidigare gett bland annat Ylva Johansson mandat att driva på i frågor som rör sysselsättning och att höja kvinnors sysselsättningsgrad ute i Europa. Det är kanske den stora frihetsfrågan för kvinnor i unionen så som den ser ut i dag, och det skulle vara stort inte bara för dem som människor utan även för unionen. Skulle resten av unionen ha en sysselsättningsgrad bland kvinnor likt den i Sverige skulle vi se en tillväxt som ett medelstort EU-land på kort tid.

Så ser inte riktigt läget ut i det östliga partnerskapets sex länder. Jag tänker mig att det är ganska svårt att föra fram frågor som rör just jämställdhet när grundläggande mänskliga fri- och rättigheter ifrågasätts så tydligt och när det, som min kollega Cecilia Magnusson nyss sa, ibland går bakåt. Jag skulle därför vilja fråga vilka frågor som rör jämställdhet

som över huvud taget ligger på bordet. Vilka kan vi nå framgång i? På så att säga en skala från att acceptera att kvinnor är människor till pappamånader, var är vi?

Anf. 119 Ambassadör ANNA WESTERHOLM:

Vi kör lite växelvist här – vi delar på svaret på Aron Modigs fråga, och sedan återkommer jag till Jesper Skalberg Karlssons fråga.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Vi märker i våra diskussioner med vitryska officiella företrädare att man testat olika förslag på hur man ytterligare skulle kunna närma sig EU och på vilka områden. Det gäller naturligtvis framför allt moderniseringen av ekonomin, diversifiering av ekonomin och problematiken kring statligt ägda företag, men det gäller även effektivisering av förvaltning och miljö- och klimatfrågor, ICT-frågor och annat sådant. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

När det gäller deltagande har alla länder bjudits in på lika villkor i år. Det är alltså länderna som har bjudits in, och man väljer själv på vilken nivå man vill delta. Givet att det inte finns några sanktioner mot Lukasjenko kan han inte särbehandlas i det här fallet, men det är upp till Minsk att besluta om han kommer att delta eller inte. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Kommer han får han räkna med tydliga budskap från och samtal med sina kollegor, och kommer han inte får vi hantera även det. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Vi hoppas på att ha ett besked kanske redan inom ett par dagar, och det lär väl även finnas i medierna. Ni vet alltså förmodligen lika snabbt som vi. Detta är dock en balansgång och en svår fråga.

Som diplomat måste jag ändå säga att det alltid är bättre att ha dialog direkt med den som bestämmer än inte.

Anf. 120 Departementsrådet NICLAS KVARNSTRÖM:

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 121 Ambassadör ANNA WESTERHOLM:

Då ska jag svara på frågan om jämställdhet. Jag är glad över att du ställer den frågan, Jesper Skalberg Karlsson, för det är inte jättesvårt att tala om jämställdhet med dessa sex länder – till skillnad från många andra länder jag har jobbat med.

Kvinnorna i dessa sex länder är oftast högutbildade, och även om det finns patriarkaliska strukturer har man från det sovjetiska arbetet ändå något slags idé om jämställdhet – även om vi alla förstår att det i praktiken finns strukturella maktskillnader. Det är dock inte på samma nivå som i många andra länder, där kvinnors mänskliga rättigheter verkligen åsidosätts dagligen. Här är det snarare kulturella skillnader, inte juridiska. Icke desto mindre är det en obalans. Så är det.

När det gäller att driva jämställdhetsfrågor kan man alltid göra det utifrån att det är det moraliskt riktiga och att det handlar om mänskliga rättigheter och så vidare, men det är inte ett argument som alltid biter. Det argument som oftast biter är i stället att det är smart politiskt och ekonomiskt – att det handlar om att öka produktiviteten och öka möjligheterna till tillväxt, att kvinnor ska bli jämbördiga skattebetalare för att stärka de offentliga finanserna och så vidare. Det finns alltså ett egenintresse för regeringen att öppna arbetsmarknaden.

Det finns flera olika områden, och det har varit fokus på det ekonomiska utvecklingsområdet när det gäller jämställdhetsfrågor. Vi har tittat mycket på det privata näringslivets små och medelstora företag och kvinnors entreprenörskap. Det handlar också om riktade satsningar på kvinnors deltagande i handelsrelationer över huvud taget. Kvinnor på arbetsmarknaden är alltså en jättestor fråga.

Till detta kommer lagstiftning som underlättar för kvinnorna att delta på arbetsmarknaden på lika villkor, och där är det trögare. Det är nämligen inte alltid man förstår att dubbelbeskattning inte är en bra idé, att det behövs daghem för att kvinnorna ska kunna delta på lika villkor och så vidare. Men det är ändå en diskussion som börjar öppnas upp, och vissa länder har kommit längre än andra – naturligtvis.

I det måldokument jag nämnde har vi drivit igenom att jämställdhet ska vara en tvärssektoriell prioritering. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Vi har nu även tagit upp diskussionen om könsbaserat våld, inte bara som en rättighetsfråga utan även som ett samhällsproblem. De starkaste argumenten vi kan ha när vi driver jämställdhetsfrågor är just de ekonomiska argumenten – att referera till IMF:s siffror och madame Lagarde. Ibland refererar jag till Anders Borg när han satt i utvecklingskommittén i Världsbanken och drev Gender Equality as Smart Economics.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Sedan finns det mycket starka kvinnor i dessa områden. Jag var i Baku för bara en vecka sedan och träffade fantastiska kvinnor, som driver dessa frågor starkt. Det finns något att jobba med.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 122 Departementsrådet NICLAS KVARNSTRÖM:

Jag vill utöver frågan bara tillägga att Sverige genom våra samarbetsprojekt arbetar mycket med dessa frågor i partnerländerna. Det är något av det viktigaste vi gör. Vi har en stor grupp för detta på vår enhet, och det är också något som skapar långsiktiga relationer med länderna och ger resultat.

När man talar om feministisk utrikespolitik handlar det om att säga ”Vad gjorde vi?” i stället för att bara ha det som ett koncept. I EC-regionen är detta arbete väldigt framgångsrikt.

Anf. 123 MARIA PLASS (M):

Jag blir glad att höra att kvinnors arbetskraftsdeltagande och företagande finns med; det var en av mina frågor.

Den andra handlar om hur man når framgång med antikorrupktion och om ni känner att det går att nå framgång i den frågan. Det är ju svårt, och det ser olika ut i olika länder.

Anf. 124 Ambassadör ANNA WESTERHOLM:

Tack för frågan! Ni ger oss verkligen frågor på de absolut svåraste områdena, och det är vi tacksamma för. Det påminner oss om att det vi gör är viktigt och att vi gör rätt saker. Antikorrupktion är ytterligare en av de huvudprioriteringar vi har arbetat med, och det är jättesvårt.

Lite som när man talar om jämställdhet kan man tala om antikorrupktion som ett sätt att skydda pengar och investeringsmöjligheter som kommer folk till gagn. Men det är också en fråga om trovärdighet för de statliga och regionala organisationerna och för regeringen i folkets ögon.

När vi talar om resiliens, motståndskraft, talar vi i det breda spektrumet om alla sektorer, men vi måste också tala om folkets förtroende och folklig förankring och tillit. Har du inte tillit, en utbildad befolkning som litar på sin regering och sina myndigheter, och folklig förankring för reformerna blir det ingenting. Korrupktionen undergräver allt det. Så det ligger i regeringarnas egenintresse att faktiskt stävja detta för att säkerställa att de får folkets stöd. Detta är naturligtvis en jätteproblematisks fråga.

Vi jobbar med antikorrupktion på olika sätt i de här länderna beroende på förutsättningarna, vilka avtal som finns och situationen i länderna. Men det är en huvudprioritering i allt reformarbete, och det är också något vi använder som konditionalitet, som villkor, för många av de stöd och insatser som görs. Så detta är en av proxyfrågorna i varenda sektor som vi arbetar med.

Jag ska inte gå in på detaljer i detta läge, men vi kan återkomma till hur man gör det i de olika länderna, och Niclas kanske kan säga något mer. Men övergripande är detta en av huvudfrågorna, och det råder det total enighet om i medlemsstatskretsen. Det är ingen tvekan om att detta är en förutsättning för reformarbetet.

Inom all offentlig förvaltningsreform, på den finansiella sidan och när man talar om demokrati, handel och investeringar – överallt är korrupktionsfrågan högst. Det är också naturligtvis i sista hand en säkerhetspolitisk fråga; det är vi alla plågsamt medvetna om.

Anf. 125 Departementsrådet NICLAS KVARNSTRÖM:

Detta är något vi alltid tar med oss. >>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Sedan kan man också säga att vi även stöder våra företag och svensk handel i dessa länder som i alla andra där svenska företag är intresserade. Vi tror att det är bra att öka engagemanget i våra företag. Men här kommer också frågan om CSR in. Det gäller att de företag som kommer från länder som Sverige föregår med gott exempel och visar hur man bör bete sig som arbetsgivare för att inte bidra till dessa system. Det är därför vi har en CSR-ambassadör och ett avancerat arbete med det.

Jag tror att frågan kom upp nyligen i samband med besöket i Azerbajdzjan, där vi var mycket tydliga. Alla företag var tvungna att skriva på att man förstår premisserna i det land man åker till och vad som

förväntas om man ska få stöd från regeringen i främjandaspekter. Men när det gäller Östeuropa är detta en av de absolut viktigaste frågorna.

Anf. 126 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket, ambassadör Anna Westerholm och Niclas Kvarnström, för mycket detaljrik och givande information! Vi får önska er en trevlig helg.

Innehållsförteckning

§ 1 Utbildning, ungdom, kultur och idrott

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDE	1
Anf. 2 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDE	1
Anf. 4 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	1
Anf. 5 ORDFÖRANDE	2
Anf. 6 CECILIA MAGNUSSON (M)	2
Anf. 7 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	2
Anf. 8 Statssekreterare ERIK NILSSON	3
Anf. 9 JOHNNY SKALIN (SD)	3
Anf. 10 ORDFÖRANDE	3
Anf. 11 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	3
Anf. 12 JOHNNY SKALIN (SD)	4
Anf. 13 ORDFÖRANDE	4
Anf. 14 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	4
Anf. 15 CECILIA MAGNUSSON (M)	4
Anf. 16 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	5
Anf. 17 ORDFÖRANDE	5
Anf. 18 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	5
Anf. 19 JOHNNY SKALIN (SD)	6
Anf. 20 JENS HOLM (V)	6
Anf. 21 ORDFÖRANDE	6
Anf. 22 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	6
Anf. 23 JOHNNY SKALIN (SD)	6
Anf. 24 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	7
Anf. 25 ORDFÖRANDE	7
Anf. 26 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	7
Anf. 27 MARIA PLASS (M)	8
Anf. 28 JENS HOLM (V)	8
Anf. 29 ORDFÖRANDE	8
Anf. 30 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	8
Anf. 31 ORDFÖRANDE	9
Anf. 32 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	9
Anf. 33 ORDFÖRANDE	9
Anf. 34 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	9

Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 36 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	9
Anf. 37 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 38 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	10
Anf. 39 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 40 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	11
Anf. 41 CECILIA MAGNUSSON (M).....	12
Anf. 42 KERSTIN LUNDGREN (C).....	12
Anf. 43 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	12
Anf. 44 ORDFÖRANDEN.....	12
§ 2 Utbildning, ungdom, kultur och idrott	13
Anf. 45 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 46 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNIKE (MP).....	13
Anf. 47 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 48 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNIKE (MP).....	13
Anf. 49 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 50 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNIKE (MP).....	14
Anf. 51 JOHNNY SKALIN (SD)	14
Anf. 52 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 53 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNIKE (MP).....	14
Anf. 54 ORDFÖRANDEN.....	14
§ 3 Allmänna frågor	15
Anf. 55 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 56 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	15
Anf. 57 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 58 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	15
Anf. 59 JENS HOLM (V)	15
Anf. 60 JOHNNY SKALIN (SD)	16
Anf. 61 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	16
Anf. 62 KERSTIN LUNDGREN (C).....	16
Anf. 63 JENS HOLM (V)	16
Anf. 64 JOHNNY SKALIN (SD)	16
Anf. 65 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 66 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	16
Anf. 67 MARIA PLASS (M)	16
Anf. 68 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	16
Anf. 69 ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 70 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	17
Anf. 71 MARIA PLASS (M)	18
Anf. 72 JOHNNY SKALIN (SD)	18

Anf. 73 JENS HOLM (V)	18
Anf. 74 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	18
Anf. 75 KERSTIN LUNDGREN (C).....	19
Anf. 76 JOHNNY SKALIN (SD)	19
Anf. 77 JESPER SKALBERG KARLSSON (M).....	19
Anf. 78 ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 79 MARIA PLASS (M)	20
Anf. 80 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	20
Anf. 81 ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 82 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	20
Anf. 83 ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 84 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	21
Anf. 85 ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 86 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	21
Anf. 87 MARIA PLASS (M)	21
Anf. 88 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	22
Anf. 89 ORDFÖRANDEN.....	22
Anf. 90 JOHNNY SKALIN (SD)	22
Anf. 91 ORDFÖRANDEN.....	22
Anf. 92 JOHNNY SKALIN (SD)	22
Anf. 93 ORDFÖRANDEN.....	22
§ 4 Allmänna frågor (art. 50)	23
Anf. 94 ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 95 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	23
Anf. 96 ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 97 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	23
Anf. 98 ORDFÖRANDEN.....	24
Anf. 99 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	24
Anf. 100 ORDFÖRANDEN.....	24
Anf. 101 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	24
Anf. 102 JENS HOLM (V)	25
Anf. 103 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	26
Anf. 104 ORDFÖRANDEN.....	26
§ 5 Toppmötet inom det östliga partnerskapet den 24 november 2017	27
Anf. 105 ORDFÖRANDEN.....	27
Anf. 106 Departementsrådet NICLAS KVARNSTRÖM	27
Anf. 107 ORDFÖRANDEN.....	27
Anf. 108 Departementsrådet NICLAS KVARNSTRÖM	27
Anf. 109 Ambassadör ANNA WESTERHOLM.....	28
Anf. 110 Departementsrådet NICLAS KVARNSTRÖM	30
Anf. 111 Ambassadör ANNA WESTERHOLM.....	31
Anf. 112 ORDFÖRANDEN.....	31
Anf. 113 CECILIA MAGNUSSON (M).....	31
Anf. 114 JENS HOLM (V)	32
Anf. 115 Ambassadör ANNA WESTERHOLM.....	32
Anf. 116 Departementsrådet NICLAS KVARNSTRÖM	32
Anf. 117 ARON MODIG (KD).....	33
Anf. 118 JESPER SKALBERG KARLSSON (M).....	33

Anf. 119	Ambassadör ANNA WESTERHOLM.....	34
Anf. 120	Departementsrådet NICLAS KVARNSTRÖM	34
Anf. 121	Ambassadör ANNA WESTERHOLM.....	34
Anf. 122	Departementsrådet NICLAS KVARNSTRÖM	35
Anf. 123	MARIA PLASS (M)	35
Anf. 124	Ambassadör ANNA WESTERHOLM.....	36
Anf. 125	Departementsrådet NICLAS KVARNSTRÖM	36
Anf. 126	ORDFÖRANDEN.....	37